

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

У світовій міжнародній банківській практиці процес управління активами та пасивами, а саме рівень його ефективності розглядається як один із найважливіших чинників підвищення стабільності, фінансової стійкості, надійності, ліквідності та прибутковості фінансової діяльності банку. Однозначне вирішення даного питання досить проблематичне, оскільки всі процеси управління фінансами банку тісно взаємопов'язані і більшість методів спрямовано на одночасне досягнення декількох цілей, а тому і розглядаються з різних позицій в залежності від мети.

Управління активами і пасивами являє собою скоординоване управління фінансами банку, в процесі якого через узгодження управлінських рішень та досягнення певних пропорцій між активними і пасивними операціями досягається кілька цілей, таких як підвищення прибутку, зниження ризиків, аналіз і контроль за ліквідністю, управління спредом. Однозначного та єдиного поняття не існує, оскільки різні визначення спрямовані на одночасне досягнення багатьох стратегічних цілей банку і є взаємопов'язаними, тому їх доречно розглядати з різних аспектів, які визначаються основною метою та напрямом управління комерційного банку.

Головна мета процесу управління активами і пасивами полягає в максимізації або стабілізації розміру маржі управління банку за умови дотримання допустимого рівня ризику. Завдяки цьому менеджмент має можливість управляти ризиком відсоткових ставок та ризику ліквідності, координуванням рішень щодо джерел фінансування та напрямків розміщення коштів.

Отже, можна визначити систему завдань комерційних банків щодо управління активами та пасивами банку :

- залучення максимально допустимого обсягу ресурсів та розміщення його в найприбутковіші активи;
- реагування на чутливість банківських інструментів до процентних ставок та ціноутворення;
- максимізація прибутку, скорегована на рівень ризиків;
- хеджування ризиків;
- коригування валютних позицій банку;
- збереження необхідного рівня ліквідності завдяки узгодженню по строках структури активів і пасивів банку;
- подальший розвиток банку на інноваційних засадах.

Основними методами управління активами і пасивами банківських установ на зазначеному рівні є: методи оптимізації структури капіталу та методи оцінки конкурентоспроможності банку та банківського продукту. Для реалізації стратегічної мети топ-менеджменту банківської установи важливо застосовувати: кореляційно-регресійний аналіз за допомогою якого можна оцінити динаміку факторів, що впливають на результати управління активами та пасивами банку; кластерний аналіз для оцінювання стратегій управління активами та пасивами банків; прогнозування конфігурації кривої дохідності для оцінювання впливу факторів макросередовища на ринковий ризик.

На тактичному рівні управління можна виділити два основні завдання управління активами і пасивами банківських установ: максимізація чистого процентного доходу при заданому рівні ризику, мінімізація ризику при заданому рівні чистого процентного доходу. У процесі реалізації будь-якої із цілей використовуються моделі ГЕПу, імунізації, валютного метчингу. На оперативному рівні об'єктом системи управління активами та пасивами банків є чиста процентна маржа, відкриті позиції для прийняття ринкових ризиків. Серед інструментів слід виокремити аналіз та моніторинг відкритих позицій з дотриманням платіжного календаря.

Список літератури

1. Макаренко Ю.П., Хоруженко А.А. Управління активами та пасивами комерційного банку з метою підвищення ефективності їх використання. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 24. С. 66-70.
2. Тришак Л. С., Мацук З. А., Шийко В. І. Фінансовий механізм управління активами і пасивами банківських установ. Облік і фінанси. 2019. № 4 (86). С. 88-95.